

РЕЗЮМЕТА

от Научната конференция с международно участие
ТЕХНОЛОГИИ И ПРАВО,

която се провежда по случай Деня на народните будители
1 ноември и годишнини на водещи преподаватели от ЮФ:

90 години от рождението на проф. д.ю.н. Васил Мръчков
и 70 години от рождението на проф. д-р Поля Голева,
на проф. д.ю.н. Йонко Кунчев и на доц. д.ю.н. Красен Стойчев

30 октомври 2024 г., Пловдив, Пловдивски университет,
Ректорат, ул. „Цар Асен“ № 24

PAPER ABSTRACTS

Of the Scientific Conference with an International Participation
TECHNOLOGY AND LAW,

Marking November 1st – the Day of the National Leaders and
the Anniversaries of the Birth of Our Prominent Law Professors:

90th Anniversary of Prof. Vasil Mrachkov, DSc.,
and the 70th Anniversaries of Prof. Poly Goleva, PhD,
of Prof. Yonko Kunchev, DSc.,
and of Assoc. Prof. Krassen Stoychev, DSc.

30 October 2024, Law Faculty, University of Plovdiv, Plovdiv,
Rectorate, Tzar Assen Str, No 24

Организационен комитет:

проф. д.ю.н. Малина Новкиришка-Стоянова,
проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Григор Н. Григоров,
проф. д-р Красимир Мутафов, доц. д-р Красимир Митев,
доц. д-р Теодора Филипова, доц. д-р Даниела Дончева,
доц. д-р Екатерина Салкова, доц. д-р Христо Паунов,
доц. д-р Ярослава Генова, доц. д-р Ангел Шопов,
гл. ас. д-р Димитър Ханев, гл. ас. д-р Александър Александров,
гл. ас. д-р Ваня Митева, гл. ас. д-р Кристиан Райчев,
д-р Димитрина Бояджиева, докт. Петър Янев,
докт. Виктория Палигорова, докт. Ивелина Кожухарова

Organizing Committee:

Prof. Malina Novkirishka-Stoyanova, DSc.; Prof. Darina Zinovieva, PhD;
Prof. Grigor N. Grigorov, PhD; Prof. Krasimir Mutafov, PhD;
Assoc. Prof. Krasimir Mitev, PhD; Assoc. Prof. Teodora Filipova, PhD;
Assoc. Prof. Daniela Doncheva, PhD; Assoc. Prof. Ekaterina Salkova, PhD;
Assoc. Prof. Hristo Paunov, PhD; Assoc. Prof. Yaroslava Genova, PhD;
Assoc. Prof. Angel Shopov, PhD; Assoc. Prof. Dimitar Hanev, PhD;
Assist. Prof. Alexander Alexandrov, PhD; Assist. Prof. Vanya Miteva, PhD;
Assist. Prof. Kristian Raichev, PhD; Dimitrina Boyadjieva, PhD;
Petar Yanev, PhD Student; Victoria Paligorova, PhD Student;
Ivelina Kozhuharova, PhD Student

© Колектив – автор, 2024

© Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2024

Събитието се провежда със съдействието на
„Явлена“ АД (www.yavlena.com), както и на
Факултетния студентски съвет на Юридическия факултет

**ПЛЕНАРЕН ПАНЕЛ:
ИСТОРИЧЕСКИ, КОНСТИТУЦИОНЕН И
СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ КОНТЕКСТ**
**Plenary Panel: Historical, Constitutional and Social
and Economic Contexts**

**ГАРАНТИРАНО ЛИ Е КОНСТИТУЦИОННОТО ПРАВО НА
ТРУД С НАВЛИЗАНЕТО НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ?**

*проф. д-р Поля Голева
ЮФ, Пловдивски университет*

В статията се застъпва становището, че правото на труд като основно право на всеки човек намира все по-трудно своята реализация в Република България, въпреки че е закрепено в Конституцията. Държавата не само не гарантира неговото осъществяване, но не създава никакви условия за неговото гарантиране. В статията се посочват главните пречки пред правото на труд, но акцентът се поставя върху дигитализацията на труда и навлизането на изкуствения интелект, като вниманието на автора се насочва към две по най-важните професии в едно общество, включително и българското – медицината и правото. Изкуственият интелект и свързаните с него приложения изместват и правят ненужен труда на отделния човек, което се отразява негативно върху правото на труд. На този етап на развитие технологиите, софтуерните програми, ChatGPT, ZOOM, Skype, copilot и множество други прояви на изкуствения интелект играят все още спомагателна роля и видимо не заплашват хората с безработица, но скоро трябва да се очаква обезсмислянето на висококвалифицирания труд и загубата на човека в съревнованието му с все по-усъвършенствани технологии.

Ключови думи: дигитализация, изкуствен интелект, право на труд

**IS THE CONSTITUTIONAL RIGHT TO WORK GUARANTEED
WITH THE ADVENT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE?**

*Polya Goleva
Professor, PhD, Law Faculty, University of Plovdiv*

The article advocates the view that the right to work, as a fundamental right of every individual, is becoming increasingly difficult to realize in the Republic of Bulgaria, despite being enshrined in the Constitution. The state not only fails to guarantee its implementation but also does not create any conditions for its protection. The article high-

lights the main obstacles to the right to work, with a particular focus on the digitalization of labor and the rise of artificial intelligence. The author's attention is directed towards two of the most important professions in any society, including Bulgarian society – medicine and law. Artificial intelligence and its related applications are displacing and rendering the work of individuals unnecessary, negatively impacting the right to work. At this stage of technological development, software programs, ChatGPT, ZOOM, Skype, Copilot, and many other manifestations of artificial intelligence still play a supplementary role and do not visibly threaten people with unemployment, but soon the devaluation of highly skilled labor and the loss of human relevance in competition with increasingly advanced technologies should be expected.

Keywords: digitalization; artificial intelligence; labor rights

DE ACTU ET VISU – СИСТЕМИТЕ С ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ КАТО ПОМОЩ И ОГРАНИЧЕНИЕ

*проф. д-р Станимир Кабаиванов
ФИСН, Пловдивски университет*

Авторегресивните големи езикови модели навлизат с ускорени темпове в социалните изследвания и практика. Подхранвани от маркетинговия и пазарен ентузиазъм обаче, тяхното приложение се приема често безкритично и с твърде големи очаквания. Целта на това проучване е да очертае и апробира някои от основните ограничения на този тип модели, в рамките на конкретен експеримент-приложение с изследване на правни документи.

Ключови думи: LLMs, анализ на текст, извличане на контекстно зависима информация

DE ACTU ET VISU – ARTIFICIAL INTELLIGENCE SYSTEMS AS SUPPORT TOOL AND LIMITATION

*Stanimir Kabaivanov
Professor, PhD, Faculty in Economics, University of Plovdiv*

Autoregressive large language models are rapidly changing social research and practice. Fueled by marketing hype and market enthusiasm, their application is often accepted unconditionally and is surrounded by high expectations. The aim of this study is to outline and test some of the main limitations of LLM models, conducting a dedicated experiment-with the use of legal documents.

Keywords: LLMs, text analysis, context extraction, context-dependent answering

ТЕХНОЛОГИИ, ИНОВАЦИИ И ПРАВА НА СОБСТВЕНОСТ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИ РАКУРСИ

*проф. д-р Иван Чалъков
ФИФ, Пловдивски университет
Институт по философия и социология, БАН*

Докладът прави опит за обобщение на резултати от теоретичните и полеви социологически изследвания на автора в тази област през последните няколко десетилетия. Започва от класическите идеи на Йозеф Шумпетер и концепцията на Мишел Калон за възникващите и стабилизиращи техно-икономически мрежи, за да премине към емпирични казуси от нашите изследвания на предприемачеството и иновациите в късния социализъм и след 1989 година.

Ключови думи: технологии, иновации, права, социология

TECHNOLOGY, INNOVATION AND PROPERTY RIGHTS: SOCIOLOGICAL PERSPECTIVES

*Ivan Chalakov
Professor, PhD, Faculty in Philosophy and History, University of Plovdiv
Institute on Philosophy and Sociology, BAS*

The paper attempts to summarize the results of the author's theoretical and field sociological research in this area over the last few decades. We start with the classical ideas of Joseph Schumpeter and Michel Callon's concept of emergent and stabilized techno-economic networks to move on to empirical case studies from our research on entrepreneurship and innovation in late socialism and post-1989.

Keywords: Technology, innovation, rights: sociology

ЕВРОПЕЙСКИ ПОРТФЕЙЛ ЗА ДИГИТАЛНА САМОЛИЧНОСТ – РЕВОЛЮЦИОННА ПРОМЯНА В ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ, СВЪРЗАНА С УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВА ПО ЕЛЕКТРОНЕН ПЪТ

*проф. д.ю.н. Георги Георгиев Димитров
Университет по библиотекознание и информационни технологии*

Научният доклад анализира правните и социални измерения на Европейския портфейл за дигитална самоличност (EUDIW) и него-

вото въздействие върху правните отношения и упражняването на права по електронен път в контекста на правото на Европейския съюз. Европейският портфейл представлява иновативна инициатива, насочена към изграждането на универсална, сигурна и удобна система за дигитална идентификация на гражданите и юридическите лица, която да осигури безпроблемен достъп до различни електронни услуги. Основната цел на внедряването на тази система е да предостави на гражданите и юридическите лица възможността да упражняват своите права и да взаимодействат с публични органи, финансови институции, здравни и други обществени сектори посредством единна идентификация в цифровата среда.

Докладът разглежда правните, техническите и социалните предизвикателства, свързани с въвеждането на EUDIW, като се акцентира върху необходимостта от гарантиране на високо ниво на сигурност, защита на личните данни и цифрова независимост на гражданите. Особено внимание е отделено на правната рамка, в която функционира тази система, с фокус върху последните изменения на Регламент (ЕС) 910/2014 относно електронната идентификация и удостоверителните услуги (eIDAS 2.0), който създава правната основа за установяването на единна дигитална идентификация в рамките на Европейския съюз.

Европейският портфейл за дигитална самоличност е разгледан като потенциално революционна мярка, която може да трансформира съществено обществените отношения, свързани с достъпа до права и услуги, като улесни взаимодействието на гражданите с държавните институции и частния сектор. Освен това, докладът анализира потенциалните рискове и предизвикателства, свързани със съхранението и използването на лични данни в цифровата среда, както и с опасностите от злоупотреби и киберпрестъпления.

Заключението на доклада подчертава, че Европейският портфейл за дигитална самоличност има потенциала да доведе до дълбока промяна в начина, по който гражданите осъществяват своите права и задължения, като същевременно улесни достъпа до услуги, традиционно изискващи физическа идентификация или множество документи. Въпреки това, за успешното и устойчиво внедряване на системата е необходимо да бъдат гарантирани високи стандарти за защита на данните и цифровата сигурност.

Ключови думи: европейски портфейл за цифрова самоличност, система за електронна идентификация, защита на личните данни, цифрова независимост на гражданите, трансгранично удостоверяване на автентичност, валидиране на данни

**EUROPEAN DIGITAL IDENTITY WALLET –
A REVOLUTIONARY CHANGE IN PUBLIC RELATIONS
RELATED TO THE EXERCISE OF RIGHTS
ELECTRONICALLY**

*Georgi Georgiev Dimitrov, Prof. DSc.
University of Library Science and Information Technologies*

The scientific report analyzes the legal and social dimensions of the European Digital Identity Wallet (EUDIW) and its impact on legal relations and the exercise of rights electronically in the context of European Union law. The European wallet is an innovative initiative aimed at building a universal, secure and convenient digital identification system for citizens and legal entities, which will ensure seamless access to various electronic services. The main goal of the implementation of this system is to provide citizens and legal entities with the opportunity to exercise their rights and interact with public authorities, financial institutions, health and other public sectors through a single identification in the digital environment.

The report examines the legal, technical and social challenges associated with the introduction of EUDIW, emphasizing the need to ensure a high level of security, protection of personal data and digital independence of citizens. Particular attention is paid to the legal framework in which this system operates, with a focus on the recent amendments to Regulation (EC) 910/2014 on electronic identification and authentication services (eIDAS 2.0), which creates the legal basis for the establishment of a single digital identification within the European Union.

The European Digital Identity Wallet is seen as a potentially revolutionary measure that can significantly transform public relations related to access to rights and services, facilitating the interaction of citizens with public institutions and the private sector. In addition, the report analyzes the potential risks and challenges associated with the storage and use of personal data in the digital environment, as well as the dangers of abuse and cybercrime.

The report's conclusion highlights that the European Digital Identity Wallet has the potential to bring about a profound change in the way citizens exercise their rights and obligations, while facilitating access to services that traditionally require physical identification or multiple documents. However, for the successful and sustainable implementation of the system, it is necessary to ensure high standards of data protection and digital security.

Keywords: European Digital Identity Wallet, system for electronic identification, protection of personal data, digital independence of citizens, cross-border authentication, data validation

НАКАЗАТЕЛНОПРАВНА ПРИРОДА НА КРИМИНАЛИСТИКАТА

*проф. д.ю.н. Йонко Кунчев
ЮФ, Пловдивски университет*

Криминалистиката е в системата на наказателноправните науки. В нейния предмет се включва методологията (като теория и основани на нея методи) за събиране и експертно изследване на доказателства в наказателния процес. В съответствие със своя предмет криминалистиката научно съдейства за разкриване на обективната истина в наказателния процес. Криминалистиката се основава на наказателното и наказателно процесуалното право и оказва влияние за усъвършенстване на наказателнопроцесуалните институти. Правни основи на криминалистиката са и редица подзаконови нормативни актове (за идентификационните автоматизирани системи, полицейската регистрация, организацията на разследването, международното сътрудничество за обмен на дактилоскопни данни и др. Компетентността на органите на досъдебното производство и съда в областта на криминалистиката е едно от необходимите условия за ефективността на наказателния процес. Криминалистиката се институционализира чрез криминалистическите лаборатории, институти, международните организации и научни форуми по криминалистика, както и чрез световните изложения по криминалистическа техника. Съгласно договора за Европейския съюз (чл. 30, т. 1, б. „с“) и Лисабонския договор страните членки се ангажират с полицейско сътрудничество в областта на криминалистиката.

Ключови думи: криминалистика, разследване, експертизи, доказателства, доказване, разкриване на обективна истина, криминалистически институти

CRIMINAL NATURE OF CRIMINAL SCIENCES

*Yonko Kunchev, Prof. Dsc.
Law Faculty, University of Plovdiv*

Forensics is in the system of criminal law sciences. Its subject includes the methodology (such as theory and methods based on it) for the collection and expert examination of evidence in the criminal process. In accordance with its subject, forensics scientifically assists in uncovering the objective truth in the criminal process. Forensics is based on criminal and criminal procedural law and influences the improvement of criminal procedural institutes. The legal foundations of forensics are also a number of by-laws (for automated identification systems, police registration, the organization of the investigation, international cooperation for the exchange of dactyloscopic data, etc. The competence of the pre-trial proceedings and the court in the field of forensics is one of the necessary conditions for the effectiveness of the criminal process. Forensics is institutionalized through forensic laboratories, institutes, and scientific forums on forensics, as well as through world exhibitions on forensic techniques. According to the treaty on the European Union (art. 30, item 1) and the Lisbon Treaty, the member states are committed to police cooperation in the field of forensics.

Keywords: forensics, investigation, expertise, evidence, proving, revealing objective truth, forensic institutes

LIABILITY RULES IN MEDICAL AI

*Alfio Guido Grasso
Senior Research Fellow of Private Law
University of Catania, Italy*

The field of medicine is one of the areas most heavily affected by the development and applications of artificial intelligence. However, this advancement raises ethical and legal issues that are difficult to resolve, especially in cases of damage caused by medical devices capable of autonomous decision-making. In assessing the behaviour of a physician who has used a mistaken robotic or diagnostic medical appliance, the level of con-

trol of the device used and the accuracy with which the patient has been informed are relevant. These difficulties must also be considered in the light of the recent legislative proposals in the European context, which tend to address the phenomenon of artificial intelligence from an integrated perspective, both by setting the requirements it must have in order to minimise the risk of harm and from an ex-post perspective to better place the harm produced. The precision and accuracy of these devices must not be overlooked, and their supervised progress should also be promoted by appropriate and targeted liability rules, rather than repressive ones.

Keywords: AI in medicine; Liability rules; European law; Mistaken device

ЮРИДИЧЕСКА ОТГОВОРНОСТ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИИ В МЕДИЦИНАТА

Алфио Гуидо Грасо
Старши научен сътрудник по частно право
Университет на Катания, Италия

Областта на медицината е една от най-засегнатите от развитието и приложенията на изкуствения интелект. Въпреки това, този напредък повдига етични и правни въпроси, които са трудни за разрешаване, особено в случаите на вреди, причинени от медицински устройства, способни на автономно вземане на решения. При оценка на поведението на лекар, който е използвал неправилно кодирано роботизирано или диагностично медицинско устройство, са от значение степента на контрол върху използваното устройство от страна на самия лекар, както и осведомеността на пациента. Тези трудности трябва да бъдат разгледани и в светлината на последните законодателни предложения в Европейския съюз, които целят да регулират явлението изкуствен интелект както чрез създаване на изискванията, които той трябва да покрива за минимизиране на риска от вреди, така и чрез уреждане на евентуалните неблагоприятни последици при използването му. Прецизността и точността на тези устройства не трябва да бъдат пренебрегвани, а техният контролиран напредък трябва да бъде насърчаван чрез подходящи и целенасочени правила, регламентиращи юридическата отговорност при използването му, а не чрез репресивни такива, които да го ограничават.

Ключови думи: ИИ в медицината; правила, уреждащи юридическата отговорност; европейско право; неправилно кодирано устройство

НЯКОИ ТЕХНОЛОГИИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА АКТИВНОСТТА ПРИ ГЛАСУВАНЕ В БЪЛГАРИЯ

*доц. д-р Зорница Йорданова
ЮФ, Русенски университет*

Докладът изследва нормативната база на изборите и референдумите в България и предлага някои възможности за промени в законодателството с оглед повишаване на активността на българските гласоподаватели. Предвид резкия спад в процента гласуващи български граждани през последните години, една от най-важните задачи на Народното събрание е да подбере оптималните способи, за да гарантира не само пълноценното реализиране на изборителните права на гражданите, но и действителното зачитане на тяхната политическа воля.

Ключови думи: избори, референдум, изборителна активност

SOME TECHNOLOGIES TO INCREASE VOTING ACTIVITY IN BULGARIA

*Assoc. Prof. Zornitsa Yordanova, PhD
Law Faculty, University of Ruse*

The report examines the normative basis in Bulgaria concerning elections and referenda and suggests some possibilities for changes in the legislation with a view to increase Bulgarian voters' activity. Given the sharp decline in the percentage of Bulgarian citizens voting in recent years, one of the most important tasks of the National Assembly is to select the optimal methods to guarantee not only the full realization of the voting rights of citizens, but also the actual respect of their political will.

Keywords: elections, referendum, voting activity

АСПЕКТИ НА ТРУДОВОТО ИНФОРМАЦИОННО ПРАВО

*доц. д.ю.н. Ивайло Стайков
Нов български университет, програма „Право“*

Предмет на научен анализ са актуални въпроси на трудовото информационно право. Обосновава се становището за обособяването на подобна тематична единица в специалната част в систе-

мата на българското трудово право. Тя включва въпроси относно защита на личните данни на страните на трудовото правоотношение; електронизацията на трудовоправните документи; възможностите за контакт между страните на трудовото правоотношение по електронен път.

Ключови думи: трудово право, информационно право, работодател, работник или служител, трудовоправни документи

ASPECTS OF LABOUR INFORMATION LAW

Assoc. Prof. Ivaylo Staykov, D.Sc.

New Bulgarian University, Department of Law

Subject of scientific analysis are topical issues of labour information law. The opinion on the separation of a similar thematic unit in the special part of the Bulgarian labour law system is substantiated. It includes issues regarding the protection of personal data of the parties to the employment relationship; the electronicization of labour law documents; the possibilities of contact between the parties to the employment relationship electronically.

Keywords: labour law, information law, employer, worker or employee, labour law documents

РЕАЛИЗИРАНЕ НА ТРУДОВИ ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ЕЛЕКТРОНЕН ПЪТ

гл. ас. д-р Мария Чочова

Нов български университет

Динамиката в процесите, които развитието на съвременният свят налага, изискват съобразяване с условията, при които функционират икономиката, с предизвикателствата пред производствените процеси и със съвременните начини на комуникация. Всички тези елементи от средата, в която се реализира преходът на работна сила, неизбежно налагат и изменения в начините, по които могат да бъдат реализирани трудовите права и задължения.

Ключови думи: трудови права, задължения по трудовото правоотношение, електронно връчване, електронна трудова книжка, електронно трудово досие.

IMPLEMENTATION OF LABOR RIGHTS AND OBLIGATIONS ELECTRONICALLY

*Assist. Prof. Maria Chochova, PhD
New Bulgarian University*

The dynamics in the processes that the development of the modern world imposes require compliance with the conditions under which the economy functions, with the challenges facing production processes and with modern ways of communication. All these elements of the environment in which the labor force is implemented inevitably require changes in the ways in which labor rights and obligations can be implemented.

Keywords: labor rights, labor obligations, electronic delivery, electronic labor book, electronic labor file

ПРОВЕЖДАНЕ НА МЕДИАЦИЯ В ЕЛЕКТРОННА СРЕДА – СПЕЦИФИКИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

*Томислав Тошков
докторант по Информатика и компютърни науки
УниБИТ*

Медиацията в електронна среда представлява все по-актуален способ за разрешаване на спорове, особено в контекста на нарастващата дигитализация и глобализация на бизнес отношенията. Тази форма на медиация има своите специфики и предизвикателства, които я отличават от традиционните методи. Основните специфики включват гъвкавост и достъпност, които позволяват участниците да взаимодействат независимо от географските ограничения. Технологиите като видеоконференции и онлайн платформи за комуникация улесняват процеса, като същевременно предоставят възможности за бързо и ефективно решаване на спорове. Въпреки предимствата, електронната медиация крие и редица предизвикателства. Такива са сигурността на информацията и защитата на личните данни. Липсата на физическо присъствие също може да намали ефективността на комуникацията, като затрудни изграждането на доверие и емоционалната връзка между страните. Друг важен въпрос е адаптирането на законодателната рамка, за да бъдат признати и регулирани споразуменията, постигнати при онлайн медиация.

Ключови думи: медиация, граждански процес, етапи, специфики, нормативна рамка, електронна среда, онлайн медиация

CONDUCTING MEDIATION IN AN ELECTRONIC ENVIRONMENT – SPECIFICS AND CHALLENGES

Tomislav Toshkov

PhD Student Informatics and Computer Sciences

University of Library Studies and Information Technologies

Mediation in an electronic environment is an increasingly relevant way to resolve disputes, especially in the context of the growing digitalization and globalization of business relations. This form of mediation has its own specifics and challenges that set it apart from traditional methods. Key specifics include flexibility and accessibility that allow participants to interact regardless of geographic limitations. Technologies such as video conferencing and online communication platforms facilitate the process while providing opportunities for quick and efficient dispute resolution. Despite the advantages, electronic mediation also has a number of challenges. Such are information security and the protection of personal data. The lack of physical presence can also reduce the effectiveness of communication by making it difficult to build trust and an emotional connection between the parties. Another important issue is the adaptation of the legislative framework for the recognition and regulation of agreements reached in online mediation.

Keywords: mediation, civil procedure, stages, specifics, legal framework, electronic environment, online mediation

ИЗУЧАВАНЕТО И ПРЕПОДАВАНЕТО НА РИМСКОТО ПРАВО В ЕПОХАТА НА НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ

*проф. д.ю.н. Малина Новкиришка-Стоянова
ЮФ, Пловдивски университет*

Изучаването и преподаването на римското право е свързано с изследване и използване на изворов материал, който в последните десетилетия е дигитализиран в значителна част. Наред с това по материята е осигурен достъп през интернет портали до съчинения, издадени преди векове. При преподаването на римското право се създават условия за интерактивно представяне на материята, насочване към допълнителна литература на чужди езици, учебни

презентации и филми. В доклада се дискутират предимствата и недостатъците на това развитие, големите възможности пред романистите, но и опасностите от редица некоректни и дори противозаконни от гледна точка на авторско право действия, които бързо се натрупват, изменят и не винаги е възможно да им се противодейства.

Ключови думи: римско право, романистика, изучаване, преподаване, информационни технологии, плагиатство

THE STUDY AND THE TEACHING OF ROMAN LAW IN THE AGE OF NEW TECHNOLOGIES

*Prof. Malina Novkirishka-Stoyaova, DSc
Law Faculty, University of Plovdiv*

The study and the teaching of Roman law involves the research and use of source material, which has been digitized in significant part in recent decades. Alongside this, access through internet portals is provided to works published centuries ago on the subject. Moreover, the teaching of Roman law is facilitated by interactive presentations on the topic and by the use of additional literature in foreign languages, presentations and films. The paper discusses the advantages and disadvantages of this development, the great opportunities for romanists, but also the dangers of a number of incorrect and even illegal actions from the point of view of copyright law, which quickly accumulate, change and it is not always possible to confront them.

Keywords: Roman law, Roman law studies, learning, teaching, information technology, plagiarism

**ВТОРИ ПАНЕЛ:
СИГУРНОСТ, ПУБЛИЧНО ПРАВО И ТЕХНОЛОГИИ /
Second Panel: Security, Public Law And Technology**

**ДА РАЗБЕРЕШ НАБОРИТЕ ОТ ДАННИ:
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ ОБУЧЕНИЕТО НА
ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В ОБЛАСТТА НА СИГУРНОСТТА**

*проф. д.ю.н. Георги Димитров, юрк. Деница Кожухарова
Фондация „Право и интернет“*

Бързоразвиващите се технологии и новоприетата правна рамка на ниво Европейски съюз поставят редица предизвикателства пред внедрителите и доставчиците на системи, базирани на изкуствен интелект. Осигуряването на качествени набори от данни, с които се обучава изкуственият интелект, е от ключово значение за това той да отговори на изискванията за устойчивост, прозрачност и точност на системата. От изключително значение е да бъде проверен техният произход, начин на събиране или създаване, както и механизма, по който се използват за обучение на модела, базиран на изкуствен интелект – задължителни стъпки за гарантиране на етичното и отговарящо на правните норми изграждане на системата.

В частност – в областта на сигурността, системи, базирани на изкуствен интелект се използват все по-широко от правоохранителните органи за оперативни цели и за целите на опазване на обществения ред. Част от тях биват класифицирани и като високорискови поради особеното засягане на неприкосновеността на личния живот на лицата, включително чрез профилиране и използване на големи информационни масиви (т. 6, Анекс III към Регламент (ЕС) 2024/1689). В този смисъл от особено значение е гарантирането на защитата на данните при проектирането на системата и задаването на подходящи правни изисквания към изграждането на софтуера.

Ключови думи: изкуствен интелект, набори от данни, сигурност

**DATASETS UNVEILED: CHALLENGES IN TRAINING AI FOR
THE SECURITY DOMAIN**

*Prof. George Dimitrov, D.Sc. and Denitsa Kozhuharova – legal advisor
Law and Internet Foundation*

The rapid evolution of technologies and the newly adopted legal framework at the European Union level present significant challenges for deploy-

ers and providers of AI-based systems. Ensuring the quality of datasets used to train artificial intelligence is crucial for meeting the requirements of robustness, transparency, and accuracy. It is essential to verify the origin and method of collection or creation of these datasets, as well as the mechanisms by which they are utilized to train AI models. These steps are mandatory to ensure the ethical and legally compliant construction of AI systems.

In the security domain, AI-based systems are increasingly utilised by law enforcement agencies for operational and public order purposes. These systems are often classified as high-risk due to their significant impact on individual privacy, particularly through profiling and the use of big data (point 6, Annex III to Regulation (EU) 2024/1689). Therefore, it is crucial to ensure data protection by design and to establish appropriate legal requirements for the development of such software.

Keywords: artificial intelligence, datasets, security

МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ, СКЛЮЧЕНИ ПО ДИГИТАЛЕН ПЪТ: ПРИМЕРИ И ПЕРСПЕКТИВИ

*гл. ас. д-р Георги Бакъов
Институт за държавата и правото при БАН*

Дигитализацията на сключването на международни договори въвежда нова динамика в глобалната дипломация, позволявайки на държавите и организациите да сключват споразумения далеч по-ефективно чрез електронни средства. Този доклад разглежда забележителни примери за международни договори, сключени с цифрови средства, като подчертава правните, техническите и оперативните последици от такива споразумения. Освен това, той изследва бъдещите перспективи за ролята на цифровите платформи за улесняване на международното сътрудничество и потенциалните предизвикателства, които те поставят.

Ключови думи: международен договор; дигитализация; дипломация; международно публично право

INTERNATIONAL TREATIES CONCLUDED THROUGH DIGITAL MEANS: EXAMPLES AND PERSPECTIVES

*Assist. Prof. Georgi Bakyov, PhD
Institute for the State and the Law at BAS*

The digitization of international treaty-making has introduced a new dynamic to global diplomacy, allowing states and organizations to

conclude agreements far more effectively through electronic means. This report examines notable examples of international treaties concluded by digital means, highlighting the legal, technical and operational implications of such agreements. Furthermore, it explores future perspectives on the role of digital platforms in facilitating international cooperation and the potential challenges they pose.

Keywords: international treaty; digitalization; diplomacy; public international law

ДАР ИЛИ КАКВАТО И ДА Е ОБЛАГА, КОЯТО НЕ СЕ СЛЕДВА НА ДЛЪЖНОСТНОТО ЛИЦЕ ПО ЧЛ. 301, АЛ. 1 НК

д-р Дарина Косева

Районна прокуратура – гр. София

Докладът се фокусира върху характеристиката на предмета на пасивния подкуп, определен в диспозицията на нормата на чл. 301, ал. 1 НК като „дар или каквато и да е облага, която не му се следва“. Разликата между дар и облага по чл. 301, ал. 1 НК и изискванията за годност на дара или облагата като предмет на пасивния подкуп са разгледани. Аргументирана е позиция за възможни облаги с материален и нематериален характер като предмет на подкупа по чл. 301, ал. 1 НК в контекста на съвременното развитие на технологиите. Акцент е поставен на особеностите на поискване или приемане на облага с нематериален характер. Дарът и облагата по чл. 301, ал. 1 НК са съпоставени с облагата и вредата по чл. 282, ал. 1 НК.

Ключови думи: пасивен подкуп, дар, облага, длъжностно лице, материална и нематериална облага

GIFT OR ANY OTHER UNDUE BENEFIT TO THE OFFICIAL UNDER ART. 301, PARA. 1 OF THE CRIMINAL CODE

Darina Koseva, PhD

Regional Prosecutor's Office – Sofia

The report focuses on the characteristics of the bribe, which is defined in the disposition of the norm of Art. 301, para. 1 of the Criminal Code as “a gift and any other undue benefit to him”. The difference between a gift and a benefit under Art. 301, para. 1 of the Criminal Code and the requirements for the suitability of the gift or benefit as a bribe are specified. A position has been argued for possible benefits of material and immaterial

nature as a bribe under Art. 301, para. 1 of the Criminal Code in the context of modern technology development. Emphasis is placed on the features of requesting or accepting a benefit of an immaterial nature. The gift and benefit under Art. 301, para. 1 of the Criminal Code are compared with the benefit and harm under Art. 282, para. 1 of the Criminal Code.

Keywords: passive bribery, gift, benefit, official, material and immaterial benefit

ЗА СТИГМИТЕ, ДОГМИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИТЕ ПРЕД ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ ПО ПРАВО

*доц. д-р Екатерина Салкова, доц. д-р Даниела Дончева
ЮФ, Пловдивски университет*

Придобиването на висше юридическо образование и самото обучение по право винаги са били общественозначими теми и поради това широко дискутирани с изключително полюсни мнения по всички въпроси – за броя на съществуващите в страната ни факултети, качеството на обучението в тях, стойността и силата на традициите и необходимостта от промяна.

В споровете по фундаментални или несъществени въпроси обаче миная повече от 30 години, като през това време много факултети в страната обучаваха и обучават бъдещи юристи без не само да има окончателно решение по който и да е от въпросите, но и без възможност за бъдеща предвидимост. В съществуващата дългогодишна неяснота и несигурност, единствената константа са повишаващите се и множащи се очаквания, изисквания, условия, на които трябва да отговарят юридическите факултети, преподавателите в тях, обучаващите се и завършващи студенти. По този начин всички те се превръщат в заложенници в „сражението“ между стигмите и догмите на миналото и новите реалности, но най-вече на предизвикателствата на бъдещия технологичен свят, с който трябва да сме актуални и на който, трябва да отговорим.

Ключови думи: стигми, догми, юридическо образование

ON STIGMAS, DOGMAS AND PERSPECTIVES FOR HIGHER EDUCATION IN LAW

*Assoc. Prof. Ekaterina Salkova, PhD
Assoc. Prof. Daniela Doncheva, PhD
Law Faculty, University of Plovdiv*

Acquisition of higher legal education and law education itself have always been topics of public importance and therefore widely discussed

with extremely polarized opinions on all issues – the number of existing faculties in our country, the quality of education in them, the value and strength of traditions and the need for change.

However, more than 30 years have passed in controversy over fundamental or non-fundamental issues, during which time many faculties in this country have been educating and training future lawyers without not only a final decision on any of the issues, but also without the possibility of future predictability. In the existing years of uncertainty and ambiguity, the only constant has been the rising and multiplying expectations, requirements, and conditions that law schools, their faculty, and their trainees and graduate students must meet. Thus, they all become hostages in the “battle” between the stigmas and dogmas of the past and the new realities, but especially the challenges of the future technological world, to which we must be relevant and to which, we must respond.

Keywords: stigmas, dogmas, legal education

ПРЕОСМИСЛЯНЕ НА ПОДХОДА НА ЕС КЪМ РЕГУЛИРАНЕ НА ЦИФРОВИТЕ И МЕДИЙНИТЕ УСЛУГИ

*гл. ас. Мария Юркова, д-р по политически науки
Софийски университет*

Константната висока скорост на развитие на новите технологии и нарастващата употреба на цифровите услуги в ежедневието на хората поставят правото в перманентно догонваща позиция. През последните години в търсенето на баланс между управлението на цифровото пространство и защитата на правото на свободно изразяване, Европейският съюз предприе редица нови амбициозни законодателни промени. Основната им цел е да гарантират адекватна информационна среда в цифрово време, която да не ограничава развитието на технологиите, а оттам и на бизнеса, и същевременно да защитава публичния интерес и основните права на европейските граждани.

Основната хипотеза в доклада е, че ЕС въвежда по-централизиран подход към регулирането както на цифровите, така и на медийните услуги. Текстът се фокусира върху Законодателния акт за цифровите услуги и Законодателния акт за свободата на медиите, като си поставя за цел да сравни подхода на ЕС за регулирането на цифровите и медийните услуги. В доклада се разглеждат съществени сходства между двата регламента, включително създаването на нови наднационални органи. Анализирани са възможностите и

предизвикателствата, които този нов подход поражда, например по отношение на основни принципи на ЕС като субсидиарността.

Ключови думи: Законодателен акт за цифровите услуги, Законодателен акт за свободата на медиите, регулация, цифрови услуги, медийни услуги, ЕС

REDEFINING THE EU APPROACH TO REGULATING DIGITAL AND MEDIA SERVICES

*Assist. Prof. Mariya Yurukova, PhD in political science
Sofia University*

The relentless pace of technological advancement and the increasing use of digital services in people's daily lives place the law in a position of perpetual catch-up. In recent years, in the quest for a balance between managing the digital space and safeguarding the right to freedom of expression, the European Union has undertaken a series of ambitious legislative reforms. Their primary aim is to ensure an adequate informational environment in the digital age that does not obstruct technological development and, consequently, business growth, while protecting the public interest and the fundamental rights of European citizens.

The central hypothesis of this report is that the EU is adopting a more centralized approach to the regulation of both digital and media services. The text focuses on the Digital Services Act and the Media Freedom Act, aiming to compare the EU's approach to regulating these services. The report examines significant similarities between the two regulations, including the establishment of new supranational bodies. It analyses the opportunities and challenges posed by this new approach, particularly concerning fundamental EU principles such as subsidiarity.

Keywords: DSA, EMFA, regulation, digital services, media services, EU

ЕЛЕКТРОННО ГЛАСУВАНЕ И ДИСКРИМИНАЦИЯ

*гл. ас. д-р Благой Делиев
ЮФ, Пловдивски университет*

Статията се фокусира върху предизвикателствата, свързани с достъпността и приобщаването на различните форми на електронно гласуване, и как това се съотнася с равенството. От една страна, новите технологични перспективи допринасят за противо-

действието на различни девиации на изборния процес, а от друга създават нови. Бъдещето на развитието на средствата, чрез които се осъществява демокрацията, не може да бъде за сметка на ескалирането на устойчиви във времето социални проблеми.

Ключови думи: избори; електронно гласуване; проблеми в изборния процес; устойчиви решения

ELECTRONIC VOTING AND DISCRIMINATION

*Assist. Prof. Blagoy Deliev, PhD
Law Faculty, University of Plovdiv*

The article focuses on the challenges of accessibility and inclusion of different forms of electronic voting and how this relates to equality. On the one hand, new technological perspectives contribute to counteracting various deviations of the electoral process, and on the other hand, they create new ones. The future of the development of the means through which democracy is implemented cannot be at the expense of the escalation of time-resistant social problems.

Keywords: elections; electronic voting; electoral process problems; resistant solutions.

ПРИЛАГАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ В НОРМОТВОРЧЕСКИЯ ПРОЦЕС В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

*доц. д-р Христо Паунов и докторант Виктория Палигорова
ЮФ, Пловдивски университет*

Докладът разглежда прилагането на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в нормотворческия процес в Република България. Анализът е съсредоточен върху правната уредба, която регламентира използването на ИКТ при разработването, обсъждането и приемането на нормативни актове, като същевременно акцентира на тяхната роля за повишаване на ефективността, прозрачността и достъпността на нормотворчеството. В доклада се акцентира върху основните нормативни актове, които уреждат използването на ИКТ в нормотворческия процес. Специално внимание е отделено на процедурите, регламентирани от Закона за нормативните актове, и възможността за електронно обществено обсъждане и участие на гражданите и заинтересованите лица в процеса на изгот-

вяне на нормативни документи. Използването на ИКТ в този контекст се разглежда като инструмент за улесняване на комуникацията между институциите, гражданите и бизнеса. В същото време се анализират и предизвикателствата, свързани със сигурността на данните, защитата на личната информация и киберсигурността при електронното администриране на нормотворческия процес.

Ключови думи: информационни и комуникационни технологии, нормотворчество, ефективност, прозрачност, достъпност

IMPLEMENTATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE LEGISLATIVE PROCESS OF THE REPUBLIC OF BULGARIA

*Assoc. Prof. Hristo Paunov, PhD and Victoria Paligorova – PhD student
Law Faculty, University of Plovdiv*

The report examines the implementation of Information and Communication Technologies (ICT) in the legislative process of the Republic of Bulgaria. The analysis focuses on the legal framework regulating the use of ICT in the development, discussion, and adoption of normative acts, while also emphasizing their role in improving the efficiency, transparency, and accessibility of lawmaking. The report highlights the key normative acts governing the use of ICT in the legislative process. Special attention is given to the procedures regulated by the Law on Normative Acts and the possibility for electronic public consultations and participation of citizens and stakeholders in the drafting of normative documents. The use of ICT in this context is viewed as a tool to facilitate communication between institutions, citizens, and businesses. Simultaneously, the challenges related to data security, personal information protection, and cybersecurity in the electronic administration of the legislative process are also analyzed.

Keywords: Information and Communication Technologies, law-making, efficiency, transparency, accessibility

ТРАНСФЕРЪТ НА ДАННИ В РАМКИТЕ НА ЕС И КЪМ ТРЕТИ СТРАНИ

*Жанин Ал-Шаргаби и Никола Учкунов – студенти
Софийски университет*

Защитата на лични данни се отличава като една от най-актуалните теми през последното десетилетие. Проблемът с тяхната об-

работка и трансфер е многопластов, а защитата им представлява не само задължение на държавите, които следва да опазват основните права на своите граждани, но и изисква по-обстоен преглед на задълженията, които се вменяват на частния сектор. Ако през последните години се е обособила относителна яснота относно практиките на национално и европейско ниво, то все още стои отворен въпросът с трансфера на данни с трети страни. Тази разработка си поставя за цел да разгледа приложимите стандарти за защита на данни на европейско ниво, както и практиката относно трансфера на данни в трети страни. Все още съществува притеснението дали други юрисдикции с тесни икономически отношения с Европа, като САЩ, Китай и т.н., имат достатъчно стриктен режим за защита на личната информация на потребители. Как следва да постъпи тогава един администратор на данни, когато за да предостави услугата си, трябва да прехвърля данни на свои партньори в трета страна? Какви скрити рискове крият новите технологии, като например облачните услуги, когато не можем да проследим изцяло преноса на данни? Тази разработка ще разгледа тези и други релевантни въпроси. Не на последно място, като стъпи на съществуващи законодателни инициативи, ще предложи и стандарт за защита на данните при трансфер към трети страни.

Ключови думи: трансфер на данни, лични данни, облачни услуги, трети страни, стандарти за защита на личните данни, основни права

TRANSFER OF DATA WITHIN THE EU AND THIRD COUNTRIES

*Zhanin Al-Shargabi and Nikola Uchkunov – students
Sofia University*

The protection of personal data stands out as one of the most pressing topics of the last decade. The problem of their processing and transfer is multifaceted, and their protection not only constitutes a responsibility of the states, which should protect the fundamental rights of their citizens, but also requires a more comprehensive review of the obligations that are imposed on the private sector. If relative clarity has emerged in recent years on practices at national and European level, the issue of data transfers with third countries is still open. This paper aims to examine the applicable data protection standards at European level as well as the practice concerning data transfers to third countries. There is still a concern

whether other jurisdictions with close economic relations with Europe, such as the US, China, Saudi Arabia, etc., have a sufficiently strict regime to protect users' personal information. How then should a data controller proceed when it has to transfer data to its partners in a third country in order to provide its service? What are the hidden risks of new technologies, such as cloud services, where we cannot fully trace the data transfer? This paper will address these and other relevant questions. Last but not least, building on existing legislative initiatives, the paper will also propose a standard for data protection transfers to third countries.

Keywords: data transfer, personal data, cloud services, third parties, data protection standards, fundamental rights

ЗАЩИТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА В ЦИФРОВАТА ЕРА: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В КОНСТИТУЦИОННОТО ПРАВО ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАЩИТАТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

*ас. Тодор Рогошев, докторант
ЮФ, Пловдивски университет*

В дигиталната ера технологиите поставят нови предизвикателства пред правото на личен живот, гарантирано от конституционното право и по-конкретно – въпроса за личните данни. Разработката изследва влиянието на интернет, социалните мрежи, мобилните приложения и технологиите за наблюдение върху личната неприкосновеност. Анализира се балансът между технологичния напредък и необходимостта от адекватна правна защита на личните данни на гражданите. Особено внимание се обръща на правната рамка в България и ЕС, както и на съдебната практика. Целта е да се предложат механизми за укрепване на конституционните гаранции за личен живот в условията на бързо развиващите се технологии.

Ключови думи: защита на личните данни, право на личен живот, технологии, права на човека

PROTECTION OF FUNDAMENTAL RIGHTS IN THE DIGITAL ERA: CHALLENGES IN CONSTITUTIONAL LAW REGARDING PERSONAL DATA PROTECTION

*Assist. Prof. Todor Rogoshev, PhD student
Law Faculty, University of Plovdiv*

In the digital era, technologies present new challenges to the right to privacy, guaranteed by constitutional law, particularly in regard to

personal data. This paper examines the impact of the internet, social networks, mobile applications, and surveillance technologies on personal privacy. It analyzes the balance between technological advancement and the need for adequate legal protection of citizens' personal data. Special focus is placed on the legal framework in Bulgaria and the EU, as well as on relevant case law. The aim is to propose mechanisms to strengthen constitutional guarantees for privacy in the rapidly evolving technological environment.

Keywords: Protection of personal data, right to privacy, technologies, human rights

ЦИФРОВО ПРИОБЩАВАНЕ В ЕС: ПРАВНИ АСПЕКТИ ЗА НАМАЛЯВАНЕТО НА РАЗЛИЧИЯТА В ЦИФРОВАТА СВЪРЗАНОСТ МЕЖДУ ГРАДСКИТЕ И СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

*Ралица Стойчева, докторант
Софийски университет*

В анализа ще бъде разгледано цифровото приобщаване в Европейския съюз, като се акцентира върху правните рамки и политиките, насочени към преодоляване на различията в цифровата свързаност между градските и селските райони. Въпреки напредъка в технологиите продължават да съществуват значителни различия в цифровия достъп между градските и селските райони, което задълбочава социалното и икономическото неравенство. В това изследване ще бъдат разгледани законите на ЕС и усилията за преодоляване на тези различия. Целта на този труд е да допринесе за продължаващия дискурс относно постигането на цифрово сближаване в ЕС и осигуряването на възможност за пълноценно участие на всички граждани в цифровата икономика.

Ключови думи: Цифрова свързаност, цифрово сближаване, цифрова инфраструктура

DIGITAL INCLUSION IN THE EU: LEGAL PERSPECTIVES ON REDUCING THE URBAN-RURAL DIGITAL CONNECTIVITY GAP

*Ralitsa Stoycheva, PhD Student
Sofia University*

This paper will explore the digital inclusion within the European Union, focusing on the legal frameworks and policies aimed at bridging

the urban-rural digital connectivity gap. Despite advancements in technology, significant disparities in digital access persist between urban and rural areas, exacerbating social and economic inequalities. This study will examine EU laws and efforts to address these disparities. This paper aims to contribute to the ongoing discourse on achieving digital cohesion across the EU and ensuring that all citizens can fully participate in the digital economy.

Keywords: Connectivity Gap, Digital Cohesion, Digital Infrastructure

ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ ИНОВАЦИИ КАТО НЕДЕЛИМА ЧАСТ ОТ МЕДИЦИНАТА НА БЪДЕЩЕТО. ПРАВНИ АСПЕКТИ

*доц. д-р Антония Илиева
ЮФ, Пловдивски университет*

В съвременното общество технологичните иновации и въвеждането заемат водещо място от началото на XX в. до наши дни. Най-осезаемо иновациите в технологиите се отразяват в здравеопазването, фармацията, административната дейност, автомобилостроенето, архитектурното планиране, жилищно строителство, енергетика и др. Пандемията от Ковид – 19 и натискът от разпространение на вируса в световен мащаб натовариха здравните системи до краен предел. Ограничителните мерки, които бяха въведени, преустановиха плановия прием на пациенти, хирургичните интервенции, както и цялостния достъп до лечебните и здравни заведения. Изводите, до които достигнаха здравните власти в световен мащаб след отминаване на пика на пандемията, могат да бъдат обобщени по следния начин – съществува спешна необходимост от въвеждане на ускорено дигитализиране на здравната система, нормативно регулиране и активно въвеждане в здравната система на телемедицината, както и внедряването на дигитални здравни технологии, които биха имали положително въздействие върху мониторинга на хроничните състояния на пациентите. Безспорно въвеждането им би довело и до намаляване на разходите, и увеличаване на достъпа до здравна услуга.

Ключови думи: Технологични иновации, здравеопазване, медицина, дигитализация

TECHNOLOGICAL INNOVATIONS AS AN INTEGRAL PART OF THE MEDICINE OF THE FUTURE. LEGAL ASPECTS

*Assoc. Prof. Antoniya Ilieva, PhD
Law Faculty, University of Plovdiv*

In modern society, technological innovations and introductions occupy a leading place from the beginning of the 20th century to the present day. The most tangible innovations in technology are registered in health care, pharmacy, administrative activity, automotive industry, architectural planning, housing construction, energy, etc. The Covid-19 pandemic and the pressure of the spread of the virus worldwide has strained health systems to the limit. The restrictive measures that were introduced suspended the scheduled admission of patients, surgical interventions, as well as overall access to medical and health facilities. The conclusions reached by health authorities worldwide, after the peak of the pandemic has passed, can be summarized as follows – there is an urgent need to introduce accelerated digitization of the health system, regulation and active introduction of telemedicine into the health system, as and the implementation of digital health technologies that would have a positive impact on the monitoring of patients' chronic conditions. Undoubtedly, their implementation would lead to a reduction in costs and an increase in access to health services.

Keywords: Technological innovations, healthcare, medicine, digitization

КРИПТОВАЛУТИ И ТЯХНОТО ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

*Петър Янев, докторант
ЮФ, Пловдивски университет*

Разработката разглежда най-често поставените въпроси, касаещи облагането на доходи от търговия с криптовалути, реализирани от физическо или юридическо лице. Обърнато е внимание на начина на декларирането на дохода, както и правната рамка, която регулира обществените отношения, свързани с търговията на криптовалути. Анализирано е законодателството на някои държави-членки на Европейския съюз и се прави един сравнителноправен преглед между различните аспекти в посочените държави.

Ключови думи: Криптовалути, данъчно облагане на криптовалути, Правила за обмяна на криптовалути

CRYPTOCURRENCIES AND THEIR TAXATION

*Petar Yanev, PhD Student
Law Faculty, University of Plovdiv*

This study examines the most frequently raised questions regarding the taxation of income from trading cryptocurrencies from an individual or legal entity. Attention is paid to the way income is declared, as well as the legal framework that regulates public relations related to cryptocurrency trading. The legislation of some Member States of the European Union is analyzed and a comparative legal review is made between the different aspects in these countries.

Keywords: Cryptocurrencies, Taxation of Cryptocurrencies, Regulations for Cryptocurrencies Exchange

ПРОТОКОЛЪТ ПО ЧЛ. 50 ОТ ДОПК

*гл. ас. д-р Недялко Петров
ЮФ, Пловдивски университет*

Докладът разглежда ролята на протоколът по чл. 50 от ДОПК при доказването в данъчния процес. Изследвани са отделните реквизити на протокола и тяхното значение за доказването на факти и обстоятелства в процеса. Извършен е анализ на доказателствената сила на протокола, като са разгледани изискванията към съставянето и липсата на определени реквизити. Обръща се внимание и на съставянето на протокол при събиране на данни от технически носители. Разглежда се и съставянето на протокол при обезпечаването на доказателства.

Ключови думи: данъчно право, протоколът по чл. 50 от ДОПК, обезпечаване на доказателства, доказване, доказателствена сила, данъчен процес

PROTOCOL UNDER THE ARTICLE 50 OF THE TAX AND SOCIAL INSURANCE PROCEDURE CODE

*Assist. Prof. Nedyalko Petrov, PhD
Law Faculty, University of Plovdiv*

The report examines the role of the protocol under Article 50 of the Tax and Social Insurance Procedure Code in proving facts in tax proceedings. It analyzes the individual elements of the protocol and their significance for establishing facts and circumstances in the process. An analysis of the evidential strength of the protocol has been conducted,

considering the requirements for its preparation and the absence of certain elements. Attention is also given to the preparation of a protocol when collecting data from technical media. Additionally, the preparation of a protocol for securing evidence is discussed.

Keywords: tax law, protocol under Article 50 of the Tax and Social Insurance Procedure Code, securing evidence, proving, evidential strength, tax proceedings

ЗА НУЖДАТА ОТ РЕФОРМА В СИСТЕМАТА НА НАКАЗАНИЯТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

*доц. д-р Иван Ранчев
ЮФ, Пловдивски университет*

В доклада ще се разгледат някои проблеми, свързани със санкционна система в българското наказателно право, налагащи нейното реформиране. Ще се обърне внимание на нуждата от отпадане на най-тежкото наказание доживотен затвор без замяна; на тревожните тенденции във връзка с най-често налаганото наказание – лишаване от свобода; на подцененото значение на наказанията пробация, имуществените санкции и лишаване от права, както и на безпредметността в съвременните условия от налагането на най-лекия вид наказание – обществено порицание.

Ключови думи: НК, НПК, ЗИНЗС

ON THE NEED FOR REFORM IN THE SYSTEM OF PUNISHMENTS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

*Assoc. Prof. Ivan Ranchev, PhD
Law Faculty, University of Plovdiv*

The report will examine some problems related to the sanctioning system in Bulgarian criminal law, necessitating its reformation. Attention will be paid to the need to drop the heaviest penalty of life imprisonment without parole; the alarming trends in relation to the most frequently imposed punishment – imprisonment; the underestimated importance of probation, property sanctions and deprivation of rights, as well as the pointlessness in modern conditions of imposing the lightest type of punishment – public censure.

Keywords: Criminal Code, Criminal Procedure Code, Law on Execution of Punishments and Detention Measures

ПРИЛАГАНЕТО НА КОМПЮТЪРНА СИМУЛАЦИЯ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА СЛЕДСТВЕН ЕКСПЕРИМЕНТ

*Кристиан Торлозов, магистър по Право
ОДМВР – София*

Предмет на познание при провеждането на следствен експеримент е да се разкрият точните условия на местопроизшествието и осъществените действия. Често се случва обстановката на местопроизшествието да е съществувала в състояние, в което се предполага или се твърди, но не се знае със сигурност каква е била в даден момент на разследваното престъпление. Тук дейността по пресъздаване на предполагаемата обстановка е задължителна част от опитните действия, като тази реконструкция следва да се основава на всички останали доказателствени материали по делото.

Установяването на необходимостта от реконструкция на условията и обстановката предполага задълбочено и целенасочено проучване на доказателствата и доказателствените средства. Пресъздаването може да е съобразно времето непосредствено преди осъществяването на разследваното престъпление, в отделен момент на протичането му или веднага след неговото извършване.

Едно от най-трудните за изследване пътно-транспортни произшествия са ударите между автомобили. Често обаче е наложително при липса на категорични данни за мястото на удара да се представят пред следствените органи и съда различни варианти за мястото на удара. Чрез използване на компютърно-генерирани симулации на обстановката на местопроизшествието би се спестил значителен държавен ресурс при разследването на подобен тип престъпления, като в същото време напредналите технологии дават значителна гаранция за разкриване на обективната истина.

Ключови думи: следствен експеримент, компютърна симулация, реконструкция, опитни действия, местопроизшествие

THE APPLICATION OF COMPUTER SIMULATION IN CONDUCTING AN INVESTIGATION EXPERIMENT

*Kristiyan Torlozov, Master of Laws
RDMI – Sofia*

The object of knowledge when conducting an investigation experiment is to reveal the exact conditions of the scene of the accident and

the actions taken. It often happens that the environment of the scene existed in a state in which it is assumed or alleged under investigation, but it is not known with certainty what it was at any given time of the crime. Here the activity of recreating the alleged setting is a mandatory part of the experimental actions, and this reconstruction should be based on all other evidentiary materials in the case.

Establishing the need to reconstruct the conditions and the situation implies a thorough and purposeful study of the evidence and means of proof. The re-creation may be appropriate to the time immediately before the commission of the crime under investigation, at a separate moment in its course or immediately after its commission.

One of the most difficult traffic accidents to investigate are vehicle-to-vehicle collisions. However, it is often imperative, in the absence of definitive data on the place of the impact, to present to the investigating authorities and the court different options for the place of the impact. By using computer-generated simulations of the situation at the scene of the accident, a significant state resource would be saved in the investigation of this type of crime, while at the same time, advanced technologies provide a significant guarantee of revealing the objective truth.

Keywords: investigation experiment, computer simulation, reconstruction, experimental actions, accident scene

**ТРЕТИ ПАНЕЛ: ТЕХНОЛОГИИ, ЧАСТНО ПРАВО
И РЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ**
Third Panel: Technology, Private Law and Dispute Resolution

ОБЛИГАЦИОННО ПРАВО И ТЕХНОЛОГИИ

доц. д-р Красимир Митев
ЮФ, Пловдивски университет

Предмет на доклада е влиянието на технологичното развитие върху два основни института на облигационното право: сключването на договорите и понятието за задължение.

От края на миналия век интернет технологиите се превърнаха постепенно в основното съобщително средство, даващо възможност за бърза комуникация и лесно изпращане на голяма по обем информация. Отрази ли се тази технология на уредбата на сключването на договори?

В последното десетилетие бързо се разви технологията на разпределените регистри (DLT), позволяваща нецентрализирано и криптографски защитено записване, съхраняване и осъвременяване на информация. Как в тази среда, доминирана от компютърни програми, които при предварително дефинирани условия извършват определени действия (smart contracts), се разполага представата за облигационното отношение (задължението) като правна връзка, обвързваща длъжника за една престация към кредитора?

Ключови думи: облигационно право, технологии, задължение, отговорност, договор

LAW OF OBLIGATIONS AND TECHNOLOGIES

Assoc. Prof. Krassimir Mitev, PhD
Law Faculty, University of Plovdiv

The report examines the influence of technological development over the Law of Obligations, taking as example two of its basic institutions: formation of contract and [the concept of] obligation.

Since the end of the last century internet technologies have become the main device for communication, allowing speedy transmission of messages, containing vast amounts of information. Has this technology had any influence on the regulation of contract's formation?

The last decade has seen the expansion of DLT technology, which supports the distributed recording of encrypted data. This environment is dominated by computer programs that, upon pre-defined conditions, automatically execute predefined actions (so-called smart contracts). Where is the place of obligation as legal bond, which forces the debtor to perform something for the creditor, in this computerized space?

Keywords: contract law, technology, obligation, liability, contract

ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД НА ОТГОВОРНОСТТА ЗА НЕПОЗВОЛЕНО УВРЕЖДАНЕ

*д-р Станислав Ангелов
Окръжен съд-Варна*

Безспорно непозволеното увреждане като факт от обективната действителност води до гражданската отговорност за причинителя на увреждането да възстанови вредите, настъпили от увреждането, които са причинени на пострадалото лице. Този институт регламентира възможността на едно лице, което е пострадало от непозволено увреждане, да предяви своите претенции от увреждането срещу извършителя и той да понесе отговорност за действията си. Непозволеното увреждане като институт на правото има дълбоки корени още от най – древни времена.

Ключови думи: увреждане, отговорност, вреди, обезщетение, пострадал, извършител, право, деликт, принцип, закон, обичай

HISTORICAL OVERVIEW OF TORT LIABILITY

*Stanislav Angelov, PhD
District court – Varna*

Undoubtedly the tortious damage as a fact of objective reality, entails civil liability for the cause of the injury to recover the damage caused to the injured party. This institute regulates the ability of a person who has suffered from a tort to assert his claims from the injury against the offender and he to bear responsibility for his actions. Tort, as an institute of law, has deep roots since ancient times. This report will carry out a historical review of tort liability.

Keywords: Injury, liability, damages, compensation, victim, perpetrator, right, tort, principle, law, custom

**ОТНОСНО ПРОЦЕСА НА ЦИФРОВИЗИРАНЕ НА ИЗВОРИТЕ ЗА
РИМСКОТО ПРАВО И ИСТОРИЯТА НА ПРАВОТО И ВЪПРОСА
ЗА АВТЕНТИЧНОСТТА НА ТЕХНИТЕ ЦИФРОВИ КОПИЯ**

ас. Методи Тодоров
ЮФ, Пловдивски университет

Дигитализацията на изворите за изучаване на римското право и историята на правото е процес, започнал още в края на 20 век. Въпреки това и до днес той не е завършен изцяло и не е завършен, а развитието му поставя и нови проблеми. Особено съществен е въпросът за съответствието между ръкописния или печатния текст на извора и неговото дигитално копие. Различни са възникващите трудности с оглед характера на изворите и най-вече техния носител: папирус, хартия, камък или бронз. В доклада се обсъждат възможностите на съвременните технологии за задоволително с оглед изследователските цели цифрово пресъздаване на изворите и проблемът дали днес в кодикологията, епиграфиката, папирологията и е възможна замяната на оригиналния извор с цифровото му копие и при какви условия е възможно това.

Ключови думи: римско право, история на правото, изучаване на римското право, кодекс, дигитализация, кодикология, епиграфика, папирология

**ON THE PROCESS OF DIGITISATION OF SOURCES
ON ROMAN LAW AND LEGAL HISTORY AND THE QUESTION
OF THE AUTHENTICITY OF THEIR DIGITAL COPIES**

Assist. Prof. Methody Todorov
Law Faculty, University of Plovdiv

The digitization of sources for the study of Roman law and legal history is a process that began at the end of the 20th century. However, even today it is not complete and has not been completed, and its development poses new problems. Particularly significant is the question of the correspondence between the manuscript or printed text of a source and its digital copy. Difficulties arise with regard to the nature of the sources and especially their medium: papyrus, paper, stone or bronze. The paper discusses the possibilities of modern technology for the satisfactory digital reproduction of sources for research purposes and the problem of whether it is possible today in epigraphy, papyrol-

ogy and codicology to replace the original source with its digital copy and under what conditions this is possible.

Keywords: Roman law, history of law, study of Roman law, codex, digitization, codicology, epigraphy, papyrology

ПРАВОТО И СИГУРНОСТТА ПРИ ПОСРЕДНИЧЕСТВО В СДЕЛКИТЕ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

*н.с. инж. Страхил Иванов
юрисконсулт Мая Минчева
Агенция за недвижими имоти „Явлена“*

При сделките с недвижими имоти винаги участват две или повече страни. Сигурността в сделките се основава на познаването на материята на посредничеството и на тази на сделките с недвижими имоти. Също така и на доброто разбиране на технологията на всяка сделка, отчитайки нейната специфична сложност. Когато в една сделка има банкова или финансираща институция, е необходимо познаването и на техния модел на работа. Когато има чуждестранни граждани или сделка чрез упълномощаване, или специфичен данъчно-счетоводен казус, с оглед интересите на страните отново са необходими допълнителни умения, опит и познаване на специфична материя. В „Явлена“ търсим сигурност за купувача от гледна точка на бъдеща собственост и ползване; за продавач – относно безпроблемно получаване на сумата по сделката; както и при отдаването под наем за клиентите на агенцията. Целият комплекс от познания на работещите в този бизнес е пропит с правна, техническа, технологична и комуникативна компетенция.

Ключови думи: недвижими имоти, вещно право, данъчно право, банково финансиране, сигурност

LAW AND SECURITY IN INTERMEDIATION OF REAL ESTATE TRANSACTIONS

*Strahil Ivanov, Research Fellow and Engineer
Maya Mincheva, legal advisor
“Yavlena” Real Estate Agency*

Real estate transactions always involve two or more parties. Security in transactions is based on knowledge of the matter of intermediation and of that of real estate transactions. Also – on a good understanding of the

technology of each transaction, taking into account its specific complexity. When in a real estate transaction there is a bank or financing institution involved, it is necessary to know their working model. When there are foreign citizens, or a transaction by authorization, or a specific tax-accounting case, in view of the interests of the parties, again additional skills, experience and knowledge of specific matters are required. At “Yavlena”, we seek security for the buyer in terms of future ownership and use; for the seller – regarding problem-free receipt of the transaction amount; as well as in rental transactions for the agency's clients. The entire complex of knowledge of those working in this business is impregnated with legal, technical, technological and communicative competence.

Keywords: real estate, real rights, tax law, bank financing, security

ОТНОСНО ОТГОВОРНОСТТА ЗА ВРЕДИ ВЪВ ВРЪЗКА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ И ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ДИРЕКТИВА НА ЕС

*гл. ас. д-р Андреан Славчев
ЮФ, Пловдивски университет*

Изкуственият интелект набира все повече приложение в ежедневните дейности на обществото. В някои по-бързо отколкото при други. Действителността в България като че ли притъпява представата ни относно темпа на развитие на технологиите. В определени държави придвижването, в гъстонаселени градове, с напълно автономни автомобили вече е ежедневие и повдига редица въпроси относно отговорността за вреди от използването им. Цялостно, приложението на изкуствения интелект поставя нови предизвикателства пред утвърдените разбирания относно отговорността за вреди. В доклада се разглеждат въпросите на понятието „изкуствен интелект“ както в светлината на Регламент (ЕС) 2024/1689, така и в контекста на разбирането на понятието в САЩ. Целта е да се очертае същността на изкуствения интелект от техническа гледна точка и дали то съвпада с разбирането на законодателя.

Втората част от доклада е посветена на предложението за приемане на директива отговорността за вреди при използването на изкуствен интелект и нейните положителни страни и евентуални трудности, които поставя този нов източник на опасност.

Ключови думи: изкуствен интелект, Регламент (ЕС) 2024/1689, отговорност, вреди, предложение, директива, ЕС

ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE LIABILITY FOR DAMAGES AND THE PROPOSAL FOR A EU DIRECTIVE

*Assist. Prof. Andrean Slavchev, PhD
Law Faculty, University of Plovdiv*

Artificial intelligence is gaining more and more application in the daily activities of society. Some faster than others. The reality in Bulgaria seems to dull our idea of the pace of technological development. In certain countries, the use of fully autonomous cars in major cities is now commonplace and raises a number of questions about liability for damages from their use. Overall, the application of artificial intelligence poses new challenges to established understandings of tort liability. The report examines the issues of the concept of “artificial intelligence” both in the light of Regulation (EU) 2024/1689 and in the context of the understanding of the concept in the US. The aim is to outline the essence of artificial intelligence from a technical point of view and whether it coincides with the understanding of the legislator. The second part of the report is devoted to the proposal for the adoption of a directive on the liability for damages in the use of artificial intelligence and its positive aspects and possible difficulties posed by this new source of danger.

Keywords: artificial intelligence; Regulation (EU) 2024/1689; liability; damages; proposal; directive; EU

ПРАВНА ЗАЩИТА НА ДОМЕЙН

*ас. д-р Петър Топуров
Институт за държавата и правото при БАН*

Докладът разглежда различните форми на защита, които българското законодателство предвижда за притежателите на домейн имена, техните преимущества и слабости.

Ключови думи: правна защита; домейн

LEGAL PROTECTION OF THE DOMAIN

*Assist. Prof. Petar Topurov, PhD
Institute for the State and the Law, Bulgarian Academy of Sciences*

The report examines the various forms of legal protection that Bulgarian legislation provides for the owners of domain names, their advantages, and weaknesses.

Keywords: legal protection, domain

ИИ, ИИ НА СТЕНАТА, КОЙ Е НАЙ-ДОБРИЯТ АВТОР НА ЗЕМЯТА?

Георги Христов, магистър по право

Докладът изследва последиците от генеративния ИИ върху правото на интелектуална собственост. В него се разглеждат правните предизвикателства, свързани с концепциите за авторство, креативност и оригиналност на творби и дали генеративния изкуствен интелект може да бъде считан за носител на авторски права.

Разяснява се функционалността на изкуствения интелект, за да бъдат изведени моментите, в които технологиите и правото се срещат. След това се анализира относима съдебна практика от света, която е разглеждала тези въпроси в различните им аспекти- авторство върху изобразително изкуство, нарушаване на авторското право при използване на творби за трениране на изкуствен интелект или неразрешеното им възпроизвеждане.

В края се анализират технически и регулаторни решения за намаляване на правните рискове, като новия Регламент за изкуствения интелект на ЕС, както и предложения за реформиране и тълкуване на правото на интелектуална собственост в светлината на все по-масовото приложение на изкуствения интелект.

Ключови думи: генеративен изкуствен интелект, право на интелектуална собственост, авторство, креативност, оригиналност, нарушаване на авторско право, право и технологии

AI, AI ON THE WALL, WHO IS THE BEST AUTHOR OF THEM ALL?

Georgi Hristov, Master in Law

The report explores the implications of Generative AI on intellectual property law. It will address the legal challenges related to the concepts of authorship, creativity and originality of works and whether generative AI can be considered an author and a copyright holder.

The functionality and inner workings of AI will be explained to highlight the points at which technology and law intersect. Relevant case law from around the world that has addressed these issues in their various aspects – authorship of fine art, copyright infringement in the use of works to train artificial intelligence, or unauthorized reproduction will then be reviewed.

The report will conclude with technical and regulatory solutions, like the EU's AI Act, to mitigate legal risks, as well as proposals for reforming and interpreting intellectual property law in light of the increasing use of artificial intelligence.

Keywords: Generative AI, Intellectual Property (IP) Law, Authorship, Creativity, Originality, AI in Intellectual Property, Copyright Infringement, Law and Technology

ЧАСТИЧНА АВТОМАТИЗАЦИЯ НА ЛИЦЕНЗИОННО СЪОТВЕТСТВИЕ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕ НА СОФТУЕР С ОТВОРЕН КОД

*Владимир Славов, магистър по право
стариши специалист софтуер с отворен код „Бош Диджитал“ ЕООД*

Софтуерът се ползва с авторскоправна закрила. Следователно, за да бъде използван от лице, различно от титуляря на авторското право, е необходимо правно основание, каквото например е лицензът. Специфична категория софтуер е т.нар. софтуер с отворен код, който в някои индустрии достига до 85% от използвания софтуер. Това, което го прави специфичен, е специалната категория лицензи, под които се предоставя. Тези лицензи предоставят широк набор от права на лицензополучателя, но предвиждат и задължения в определени ситуации като например момента на предоставяне на копия от лицензирания софтуер или негови производни творби на трето лице. Това създава необходимост организациите да изградят процеси, чрез които да оценят дали и до каква степен софтуерни компоненти с отворен код под определени лицензи могат да бъдат използвани в конкретни бизнес контексти. Колкото повече софтуерни компоненти с отворен код една организация използва, толкова повече нараства необходимостта процесът да бъде подпомогнат от автоматизация, в резултат от което ролята на юриста в този процес значително се променя.

Ключови думи: софтуер, софтуер с отворен код, софтуерно лицензиране, лицензионно съответствие, правни технологии, правна автоматизация, юрист, процес, роля, правна функция

PARTIAL AUTOMATION OF OPEN SOURCE SOFTWARE LICENSE COMPLIANCE

*Vladimir Slavov, Master in Law
Senior Open Source Officer „Bosch Digital“ LTD*

Software is subject to copyright protection. Consequently, in order to use a piece of software, any entity other than the copyright owner would require some legal basis, such as a license. Open source software is a specific kind of software that, in some industries, reaches up to 85% of all used

software. What makes open source software stand out is the special kind of licenses it relies on. These open source licenses grant a broad range of rights to the licensee, but they also require the fulfillment of obligations in certain instances, such as when a copy of the software or a derivative work thereof is distributed to a third party. This creates a necessity for organizations to develop processes by which they can evaluate if and to what extent components under particular open source licenses can be used in certain business contexts. The more open source software components an organization uses, the greater the need to enhance the process with automation. As a result, the role of the lawyer in this process changes significantly.

Keywords: software, open source software, software licensing, license compliance, legal technology, legal automation, lawyer, process, role, legal function

ОТГОВОРНОСТ ЗА ВРЕДИ, НАНЕСЕНИ ЧРЕЗ САЙТ

*доц. д-р Ангел Шопов
ЮФ, Пловдивски университет*

Докладът се стреми да изясни характера, предпоставките и особеностите на правоотношенията между субектите на отговорността съгласно националното законодателство. Използват се сравнителноправни данни и се анализира практиката по темата.

Ключови думи: отговорност за вреди, вреди, интернет, сайт

LIABILITY FOR DAMAGES CAUSED THROUGH AWEBSITE

*Assoc. Prof. Angel Shopov, PhD
University of Plovdiv, Law Faculty*

This paper seeks to clarify the nature, prerequisites and peculiarities of the legal relations between the subjects of liability under national law, using comparative data and case law.

Keywords: liability for damages, damages, internet, website

ПРАВНО-ОРГАНИЗАЦИОННИ ФОРМИ НА ТРУДА И КАПИТАЛА В ЕПОХАТА НА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ

*доц. д-р по икономика Силвия Топлева –
Университет по хранителни технологии, студент пети курс,
сп. право в ЮФ на Пловдивския университет*

Производителното приложение на съвременните високи информационни и комуникационни технологии трансформира икономиката, бизнеса, социалната сфера и тяхната правна регулация. Сто-

панският контекст на дигитализацията обуславя формирането на новата икономическата система въз основа на добавената стойност. Идеята за добавената стойност е да се генерира и получи по-висока степен на благосъстояние, отиваща отвъд полезността, производителността и ефективността на продуктите, услугите и процесите. Концепцията за добавената стойност постепенно прониква в сферата на правото и довежда до появата на нови правно-организационни форми на труда и капитала. Израз на тази тенденция в трудовото право е институционализирането на фигурата на предприятието ползвател. Предприятието ползвател представлява еманация на идеята за добавената стойност чрез производителното използване на работна сила, без понасяне на административното и финансово бреме на работодателския статут. Проявлението на идеята за добавената стойност в търговското право е свързано с формиране на нов правен субект – дружеството с променлив капитал. Целта е да се благоприятства създаването и инвестирането в иновативни компании. Съдружниците могат да моделират устава, така че да постигнат по-висока степен на добавена стойност за предприятието и бизнес идеята си, като се възползват от предимствата на капиталовите дружества, без да е необходимо да понасят и по-тежките административни процедури, които ги съпътстват. Правно-организационните форми на труда и капитала в епохата на добавената стойност генерират множество ползи за потребителите си, но крият и рискове за останалите заинтересовани страни.

Ключови думи: добавена стойност, предприятие ползвател, дружество с променлив капитал, дигитализация

LEGAL AND ORGANIZATIONAL FORMS OF LABOR AND CAPITAL IN THE VALUE-ADDED ERA

*Assoc. Prof. Silviya Topleva, PhD in Economics
University of Food Technologies – Plovdiv,*

5th year Law Student at the Law Faculty, University of Plovdiv

The productive application of modern high information and communication technologies transforms the economy, business, social sphere and their legal regulation. The economic context of digitalization determines the formation of the new economic system based on value added. The idea of value-added is to generate and obtain a higher degree of welfare, going beyond the utility, productivity and efficiency of

products, services and processes. The concept of value-added gradually permeates the sphere of law and leads to the emergence of new legal-organizational forms of labor and capital. An expression of this trend in labor law is the institutionalization of the figure of the user undertaking. The user undertaking represents an emanation of the idea of value-added through the productive use of labor power, without bearing the administrative and financial burden of employer status. The manifestation of the idea of value-added in commercial law is connected with the formation of a new legal entity – the variable capital company. The aim is to favor the creation and investment in innovative companies. The partners can model the statutes so as to achieve a higher degree of value-added for the enterprise and their business idea by taking advantage of the capital companies without having to endure the accompanying heavier administrative procedures. The legal and organizational forms of labor and capital in the era of value added generate many benefits for their users, but they also hide risks for other stakeholders.

Keywords: Value-added, user undertaking, variable capital company, digitalization

ЗА СОЦИАЛНИТЕ ПРАВА НА ГРАЖДАНЕТЕ В УЯЗВИМО МАТЕРИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ И ТЕХНОЛОГИИТЕ ЗА ОЦЕЛЯВАНЕ

*доц. д-р Ярослава Генова
ЮФ, Пловдивски университет*

Статията разглежда въпросите, свързани с технологиите за материално оцеляване на най-бедните граждани в България, като правна уредба и като реална ситуация. На теория социалната система в една социална държава, каквато според преамбюла на Конституцията трябва да бъде Република България, трябва да изпълнява именно функцията на мрежа за сигурност, гарантираща, че няма да има хора, които да изпаднат под прага на бедността. На практика, съществуват бедни граждани, обхванати от социалната система, които въпреки това си остават бедни, и граждани, които остават вън от нея и са принудени да изобретяват собствени технологии за физическото си оцеляване.

Ключови думи: социални права, социално подпомагане, социални помощи, бедност, технологии за оцеляване

**ABOUT THE SOCIAL RIGHTS OF CITIZENS
IN A VULNERABLE MATERIAL SITUATION
AND SURVIVAL TECHNOLOGIES**

*Assoc. Prof. Yaroslava Genova, PhD
Faculty of Law, University of Plovdiv*

The article examines the issues related to the technologies for material survival of the poorest citizens in Bulgaria, as a legal framework and as a real situation. In theory, the social system in a welfare state, which, according to the preamble of Bulgarian Constitution, should be our State, is expected to perform precisely the function of a safety net, guaranteeing that there will be no people under the at-risk- of-poverty threshold. In practice, there are poor citizens covered by the welfare system, who still remain poor, and citizens outside it, forced to invent their own technologies for survival.

Keywords: social rights, social assistance, social allowances, poverty, survival technologies

**ТЕХНОЛОГИИТЕ В ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕС
И ОБЩЕСТВЕНИЯТ ИНТЕРЕС И ОЧАКВАНИЯ**

*доц. д-р Георги Ганчев, EMBL-HSG
ЮФ, Пловдивски университет*

Статията е посветена на съвременното развитие на технологиите в съдебната ни система и по-специално в гражданския процес. Авторът обръща внимание на настоящето, включително на някои не особено удачни разрешения, както и на съществуващите предизвикателства. Направени са предложения за възможни подобрения в нормативната уредба, така че съдебната ни система в по-голяма степен да отговори на обществения интерес и очаквания към правото като „изкуство за доброто и справедливостта“.

Ключови думи: право, съдебна система, граждански процес, развитие, предизвикателства, обществен интерес

**THE TECHNOLOGIES IN THE CIVIL LITIGATION
AND THE PUBLIC INTEREST AND EXPECTATIONS**

*Assoc. Prof. Georgi Ganchev, PhD, EMBL-HSG
Faculty of Law, University of Plovdiv*

The article is dedicated to the current development of the technologies in our judicial system and in particular in the Civil litigation. The

author draws attention to nowadays, including some not appropriate provisions, as well as existing challenges. Proposals have been made for possible improvements in the regulatory framework so that our judicial system can better meet the public interest and expectations of the law as an “*art for good and justice*”.

Keywords: Law, judicial system, Civil litigation (procedure), development, challenges, public interest

УСТАНОВЯВАНЕ НА ДИСЦИПЛИНАРНО НАРУШЕНИЕ ПОСРЕДСТВОМ ВИДЕОЗАПИС

гл. ас. д-р Мария Радева
Юридически факултет, Русенски университет

Контролът на трудовата дисциплина посредством камери за наблюдение отдавна не е изолирано явление. Включително и Комисията за защита на личните данни има установена административна практика за допустимостта на видеонаблюдението на работното място.

Анализ на съдебната практика показва, че само за последните две години има постановени редица съдебни актове по трудови дела, при които видеозаписи се ползват за доказването на релевантните факти.

Статията разглежда въпросите за това как видеозаписът може да бъде използван за целите на доказването по трудовоправни спорове, включително и за установяване на осъществено дисциплинарно нарушение.

Ключови думи: Кодекс на труда, нарушения на трудова дисциплина, видеозапис

ESTABLISHING VIOLATIONS OF THE WORK DISCIPLINE BY MEANS OF A VIDEO RECORDING

Assist. Prof. Maria Radeva, PhD
Faculty of Law, University of Ruse

The control of work discipline through surveillance cameras is no longer an isolated phenomenon. In this regard, the Commission for Personal Data Protection has established an administrative practice regarding the admissibility of video surveillance in the workplace.

An analysis of the judicial practice showed that only in the last two years there have been several legal acts in labor cases where video recordings are used to prove the relevant facts.

The purpose of the article is to consider how a video recording can be used for the purposes of proof in labor cases, including to establish violations of the work discipline.

Keywords: Labour Code, violations of the work discipline, video recording

ЗА НОВАТА АВТОМАТИЗИРАНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ И СТАБИЛИЗАЦИЯ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

*гл. ас. д-р Александър Александров
ЮФ, Пловдивски университет*

Изграждането на новата информационна система за несъстоятелност и стабилизация към Министерство на правосъдието е в изпълнение на член 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 относно производството по несъстоятелност и чл. 29 от Директива (ЕС) 2019/1023. Регламент (ЕС) 2015/848 предвижда създаване на единен европейски портал за електронно правосъдие, който да обедини националните регистри за несъстоятелността на държавите-членки. В чуждестранната литература тази уредба се коментира като една от най-прогресивните промени в европейското право свързано с несъстоятелността. Изграждането на единния европейски портал минава преди това през изграждане на националните регистри. Системата за свързване на регистрите по несъстоятелност представлява децентрализирана система за свързване на националните регистри с европейския портал за електронно правосъдие. Целта е да се осигури възможност за търсене и предоставяне на информация чрез прозрачен, бърз и лесен достъп до данни за всички лица осъществяващи стопанска дейност в границите на ЕС. Това се случва не чрез изграждане на единен регистър, в който се включва цялата налична информация от националните регистри, а чрез изграждане на платформа, която само свързва чрез единен интерфейс националните регистри на всяка държава-членка. Настоящото изследване има за цел да анализира въпроси свързани с целите на вписванията в информационната система, съдържани-

ето на информацията, лицата, по отношение на които се оповестяват данни, както и действието на вписването.

Ключови думи: информационна система, несъстоятелност, стабилизация, регламент 2015/848, директива 2019/1023, вписвания, разкриване на информация, министерство на правосъдието, европейски портал за електронно правосъдие

REGARDING THE NEW AUTOMATED INFORMATION SYSTEM FOR INSOLVENCY AND STABILIZATION AT THE MINISTRY OF JUSTICE

*Assist. Prof. Alexander Alexandrov, PhD
Faculty of Law, University of Plovdiv*

The construction of the new information system for insolvency and stabilization at the Ministry of Justice is in compliance with Article 24, paragraph 2 of Regulation (EU) 2015/848 on insolvency proceedings and Art. 29 of Directive (EU) 2019/1023. Regulation (EU) 2015/848 governs the creation of a single European e-Justice portal to unify the national insolvency registers of the Member States. In foreign literature, these provisions are considered as one of the most progressive changes in European law related to insolvency. Construction of the single European portal goes through the construction of the national registers. The Insolvency Register Linkage System is a decentralized system to link national registers with the European e-Justice Portal. The goal is to ensure the possibility of searching and providing information through transparent, fast and easy access to data for all active economic entities in EU. This happens not by building a single register that includes all available information from the national registers, but by building a platform that only connects through a single interface the national registers of each member state. The present study aims to analyze issues related to the purposes of entries in the information system, the content of disclosed information, the entities in respect of whom information is disclosed, as well as the judicial effect of entry.

Keywords: information system, insolvency, stabilization, Regulation 2015/848, Directive 2019/1023, registry entries, disclosure of information, Ministry of justice, European e-Justice Portal

**ДОПУСТИМ И НЕОБХОДИМ ЛИ Е КОНТРОЛЪТ
С ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА ОТ СТРАНА
НА РАБОТОДАТЕЛЯ НАД ПОВЕДЕНИЕТО
НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ,
ВКЛЮЧИТЕЛНО В ЕЛЕКТРОННА СРЕДА?**

*доц д-р Андрей Александров
Институт за държавата и правото при БАН
Югозападен университет „Неофит Рилски“*

Новите информационни и комуникационни технологии не само позволяват, а и правят неизбежно все повече трудови задължения да се изпълняват онлайн. Показателно в това отношение е и първото по рода си регламентиране в законодателството на ЕС на условията на труд на работещите през платформи (или т.нар. Директива за платформените работници). Тя излиза извън предмета на настоящото изложение, но сама по себе си е безспорно доказателство за значимостта на Интернет-комуникацията днес, която само допреди няколко десетилетия изглеждаше като научна фантастика. Огромен брой хора по света, както и у нас, прекарват цялото или почти цялото си работно време пред компютър или друго електронно устройство и общуват с колегите, ръководителите и трети лица преимуществено в електронна среда. Това налага необходимостта от постоянна дискусия за границите на работодателския контрол над поведението на работниците и служителите онлайн. Формулиран още по-общо, този въпрос може да се постави и така: докъде се простира свободата на работодателя да контролира своите служители чрез технически средства?

Ключови думи: работодателски контрол, информационни и комуникационни технологии, нарушения на трудовата дисциплина, защита на личните данни.

**IS THE EMPLOYER'S CONTROL BY TECHNICAL MEANS
OVER THE EMPLOYEES' BEHAVIOR, INCLUDING
IN AN ELECTRONIC ENVIRONMENT ADMISSIBLE
AND NECESSARY?**

*Assoc. Prof. Andrey Aleksandrov, PhD
Institute for the State and the Law - Bulgarian Academy of Sciences
South-West University "Neofit Rilski"*

The new information and communication technologies not only allow, but also make it inevitable that more and more work duties are performed online. In this respect, the first regulation of its kind in EU legislation on the working conditions of platform workers (or the so-called Platform Workers Directive) is also indicative. It goes beyond the subject of this study, but in itself is an indisputable proof of the importance of Internet communication today, which only a few decades ago seemed like science fiction. A huge number of people around the world, as well as in our country, spend all or almost all of their working time in front of a computer or other electronic device and communicate with colleagues, managers and third parties predominantly in an electronic environment. This necessitates an ongoing discussion about the limits of employer control over employee behavior online. Formulated even more generally, this question can also be put like this: how far does the employer's freedom to control his employees by technical means extend?

Keywords: employer's control, information and communication technologies, breaches of the labor discipline, personal data protection.

РЕЗЮМЕТА

от Научната конференция с международно участие
ТЕХНОЛОГИИ И ПРАВО

Българска, първо издание

Предпечатна подготовка: Георги Ташков
Печат и подвързия: Пловдивско университетско издателство

Пловдив, 2024